

[Gert Petersen]

ledning til to spørgsmål. Føler regeringen, at den lever op til grundlovens § 75, stk. 1? Tilstræber regeringen at sikre arbejde til hver arbejdsduelig borger?

I statsministerens åbningstale, som fylder 22½ side, er der, hvis man vil bedømme det meget venligt, brugt 5 linjer på beskæftigelsen. Heri fastslås, at arbejdsløsheden er vokset, hvad vi ved. Hr. Dyremose ryster på hovedet. Han har åbenbart ikke læst talen. Jeg må sige, at jeg lægger mere vægt på, hvad statsministeren siger, end hvad hr. Dyremose siger, langt mere vægt. Det kan selvfølgelig være beklageligt for hr. Dyremose, men sådan som forholdene er endnu, er jeg nødt til at lægge mere vægt på, hvad statsministeren siger.

Der er i statsministerens tale heller ikke et ord om, at man vil bestræbe sig for at nedbringe arbejdsløsheden. Fra en anden kilde, regeringens økonomiske sekretariat, ved vi – men det har åbenbart skabt tvivl i det konservative folkeparti, det tror ikke rigtig på regeringens økonomiske sekretariat – at arbejdsløsheden til næste år vil stige med yderligere 20.000–30.000, i alt væsentligt som følge af regeringens politik, den nedskæringspolitik, som er gennemført, og den, der nu skal videreføres.

Derfor er det vanskeligt at komme uden om den konklusion, at regeringen bevidst bruger massearbejdsløshed, og i stigende omfang, som middel i den økonomiske politik. Hvis det er rigtigt, handler regeringen åbenlyst i strid med grundloven. Hvis grundlovens ord skal tages alvorligt – men det skal de vel ikke – ja, så begår regeringen faktisk grundlovsbrud.

Det andet problem, jeg vil rejse på baggrund af grundlovens § 75, stk. 1, drejer sig om de arbejdsløses ret til erstatning for tabt arbejdsfortjeneste. Det er et princip, som først er blevet knæsat i lovgivningen, efter at vi fik den nye grundlov i 1953, og det er ganske naturligt, at det først er efter 1953-grundloven, at dette princip er knæsat.

Når kravet om, at regeringen bør bestræbe sig for at skaffe enhver arbejdsduelig borger beskæftigelse, så følger det logisk, at hvis disse bestræbelser mislykkes, eller hvis de ikke er kraftige nok, eller hvis de slet ikke udfoldes, så må samfundet have hovedansvaret for at sikre de arbejdsløse. Jeg siger udtrykkeligt hovedansvaret. Gennem årene er

det accepteret, at arbejdsmarkedets parter selv påtager sig et vist beskedent medansvar, men nu at indskrænke samfundets ansvar og proklamere forsikringsprincippet som det ledende, sådan som denne regering nu gør, det er begyndelsen til nedbrydning af den samfundsudformning, som blev knæsat med grundloven af 1953.

Resultatet, det konkrete resultat, er i øvrigt, at de arbejdsløses materielle levevilkår forringes med 5–7 pct. fra 1983 til 1984 eller med en halv snes procent fra 1982 til 1984, afhængigt af, hvor de er placeret, om de er ejere eller lejere, om de har børn eller de ikke har børn. Det er altså ikke nok med, at de straffes ved at blive udstødt fra arbejdslivet, de skal også straffes med forringelse af deres levevilkår som arbejdsløse. Det kan heller ikke undre, for også her er der tale om en – jeg skal erkende næsten imponerende – konsekvens.

Jeg vil i øvrigt indskyde den bemærkning, at når vi får et arbejderflertal – og det kan jeg garantere for at vi får – så skal det have lært af den konsekvens, som denne borgerlige regering udviser, og optræde med lige så stor konsekvens i modsat retning. Her er noget, socialdemokraterne burde skrive sig bag øret.

Men lad os tage nogle eksempler på konsekvensen, hvormed denne regering optræder. Jeg vender tilbage til statsministerens tale, som jeg altså lægger meget mere vægt på end på hr. Dyremoses; det må hr. Dyremose undskylde. Den offentlige sektor, fællesskabets sektor, skal nedskæres for at give plads til »en vækstororienteret indsats over for den private sektor«. Brugerne af de offentlige tjenester »skal betale mere, både hvor brugerbetaling allerede kendes, og på nye områder«. »Forsikringselementet« – dér var det igen – »må styrkes i de ordninger, vi allerede har.« Det fortalte statsministeren os (sp. 13).

Den offentlige sektor har jo hidtil kunnet anvende behovskriterier, altså gå ud fra at satse sine ydelser dér, hvor der var behov, og ud fra behovet, men den skal sandelig nu i større omfang til at anvende forretningsmæssige kriterier, og nogle af de opgaver, der hidtil er løst af offentlige hospitaler, plejehjem, daginstitutioner osv., må nu løses uden for disse offentlige institutioner. Statsministeren er så betaget af denne tilbagevenden til